

Uvod

Uzdrmajte zemlju dubokim, zvonkim vibracijama. Budite sila koja neumorno stvara muziku. Gruvajte poput pretećeg groma, vesnika oluje. Vama nije dovoljno da vas samo čuju; treba i da vas *osete*. Treba da svirate bas.

Zamislite omiljenu muziku bez basa. Nema šmeke, zar ne? Bas je srce muzike, temelj ritamskog izraza (engl. *groove*) i lepak koji spaja sve te različite instrumente. Muzika peva nošena na krilima bas ritma. Možete čuti muziku kako oživljava i osetiti vibracije niskih tonova – ponekad delikatne i mazne, drugi put silne – dok vode pesmu. Bas je srce.

Preпустите svetla reflektora drugim muzičarima – vi imate preča posla. Lepo je biti u centru pažnje, ali basisti *drže konce u svojim rukama!*

O ovoj knjizi

U knjizi *Bas gitara za neupućene* naći ćete sve što vam je potrebno – od ispravnog načina da odsvirate notu, do fank ritma u stilu Džeka Pastorijusa. Sve je tu.

Poglavlja su nezavisna jedna od drugih. Možete zaobići stvari koje već znate i preći na delove koji vas zanimaju, a da ne budete na gubitku. Temu koja vas interesuje potražite u sadržaju ili u indeksu na kraju knjige. A ovu knjigu možete čitati i od prednje do zadnje korice, gradeći svoju veštinu sviranja bas gitare korak po korak. U svakom slučaju, ne zaboravite da uživajte u putovanju.

Knjigu *Bas gitara za neupućene* organizovao sam tako da možete sami odlučiti do kog stepena ćete dovesti svoje umeće sviranja basa. Istražio sam kakvi su zahtevi za prijem u muzičke škole i na konzervatorijume, i u knjigu uvrstio informacije potrebne da bi se zadovoljili ti kriterijumi (bez previše teoretisanja – najposle, ne želite da sve vreme provedete u teoretisanju... vi hoćete da *svirate*). Ipak, ova knjiga daleko prevazilazi minimalne zahteve i uči vas kako da *primenite* sve navedene informacije na sviranje bas gitare. Pokazaću vam kako da svirate u različitim stilovima i kako da pravite svoje solo deonice i ritamske izraze kako ne biste morali da „skidate“ tuđe bas linije notu po notu.

Nemate bas gitaru? Nema problema. *Bas gitara za neupućene* ne podrazumeva da posedujete bas gitaru. Ako nemate instrument, pređite na deo VI u kome objašnjavam kako da odaberete pravu bas gitaru i prateću opremu da biste počeli sa svirkom. Ukoliko već imate bas gitaru, pogledajte odeljak o održavanju gitare u poglavlju 15 i otkrijte kako da podesite svoj instrument da biste lakše svirali na njemu.

Ne morate znati da čitate note da biste naučili kako se svira bas gitara. (Prestanite da čikljite podozrivo... to je istina.) Dakle, kako da iz ove knjige saznate neophodne informacije?

- ✓ **Pratite šeme:** Šeme su crteži nota koje svirate na prstohvatu bas gitare. One prikazuju gde su note jedne u odnosu na druge i kojim prstima da ih svirate. Šeme imaju i dodatnu prednost: šema kojom je predstavljen određen raspored nota može se preneti na bilo koji drugi odeljak prstohvata kako biste dali raspored nota odsvirali u drugom ključu. Zato nije neophodno da znate kako se čitaju note. Standardni muzički notni zapisi razlikuju se od jednog ključa do drugog ali, ako koristite šemu, raspored nota je univerzalan.
- ✓ **Čitajte tabulature:** *Tabulatura* je skraćeni zapis koji prikazuje koju žicu i na kom mestu da pritisnete kako biste dobili odgovarajući ton. Skraćeni naziv tabulature je *tab* (ako se neko pita).
- ✓ **Slušajte CD:** Sve vežbe i ritamske izraze prikazane na slikama u knjizi možete i čuti. Poslušajte ritamski izraz, potom pogledajte šemu i tabulaturu, postavite prste u pravi položaj (poziciju) na prstohvatu i ponovite zvuk.
Pošto ovladate ritamskim izrazima, možete isključiti pojačalo i zvuk bas gitare, i ponoviti ritamski izraz iz primera na bubnjevima (pravim bubnjevima, ne na električnoj zameni, tj. ritam mašini). A možete i sami osmisliti sopstveni ritamski izraz po uzoru na primer.
- ✓ **Kako napredujete, pokušajte da čitate muzičku notaciju:** Kada uznapredujete, možete početi da učite da čitate muzički zapis. Pošto proniknete u način sviranja nekoliko fraza, brzo ćete otkriti da čitanje muzičke notacije nije tako teško i da će vam čak olakšati vaš muzički život.

Konvencije u knjizi

U knjizi sam koristio nekoliko konvencija (pravila) radi doslednosti i bolje preglednosti teksta. Evo tih konvencija:

- ✓ **Desna ruka i leva ruka:** Umesto *ruke koja udara žicu* i *ruke koja pritiska žicu*, pisao sam *desna ruka* za ruku koja udara žicu, i *leva ruka* za onu koja pritiska žicu na mestu željenog tona. Izvinjavam se svim levorukim basistima. Ako ste levoruki, shvaćićete da je *desna ruka* zapravo *leva ruka* i obrnuto.
- ✓ **Gore i dole, više i niže:** Pomeranje leve ruke uz vrat bas gitare znači kretanje naviše u *tonalitetu* (pomeranje ruke ka telu gitare). Pomeranje leve ruke niz vrat bas gitare znači kretanje naniže u *tonalitetu* (pomeranje ruke od tela gitare). Isti princip važi za desnu ruku. Prelaz ka sledećoj *višoj* žici znači sviranje na žici s višim zvukom (žica bliža podu). Sledeća *niža* žica je žica s nižim zvukom (žica bliža plafonu). Snaći ćete se ukoliko mislite na to da li je zvuk viši ili niži.

- ✓ **Tri muzička zapisa:** Muzika za ritamski izraz i vežbe prikazane na slicama predstavljaju se standardnim muzičkim zapisom na vrhu, tabulaturom ispod njega, i šemom pored njih. Ne morate sve da ih pratite istovremeno (to bi bilo gore nego čitanje klavirske partiture). Odaberite zapis koji vam najviše odgovara, a ostali neka vam služe kako biste proverili da li ritamski izraz ili vežbu izvodite pravilno. Naravno, možete i poslušati primer sa CD-a da biste stekli utisak kako bi muzika trebalo da zvuči.
- ✓ **Brojevi:** Brojevi od 1 do 8 (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 i 8) u tekstu predstavljaju note u akordu ili u lestvici. S druge strane, oznaka 7 odnosi se na određeni akord, poput durskog septakorda. Na kraju, pomenuću i da je razmak između dve note (interval) označen rednim brojevima: 2. (sekunda), 3. (terca), 4. (kvarta) itd.

Ne tako neosnovane pretpostavke

Pretpostavljam da želite da svirate bas gitaru: to je sve što pretpostavljam. Kakav god stil da vas zanima, predstavljen je u ovoj knjizi. Nije važno da li želite da svirate na četvorožičnoj, petožičnoj ili šestožičnoj bas gitari. Šeme iz ove knjige mogu se upotrebiti za svaku bas gitaru, a oblici šema nikad se ne menjaju. Samo čitajte ovu knjigu otvorenog uma i završaćete bas gitaru – i to brzo... verujte mi. Naravno, još brže ćete učiti ako uporedite sa čitanjem ove knjige uzimate privatne časove od profesora bas gitare. A ni prethodna iskustva u sviranju drugih instrumenata nisu na odmet.

Kako je knjiga organizovana

Knjiga je organizovana tako da ćete potrebne informacije naći lako i brzo. Efikasnosti radi, poglavlja sam svrstao u osam delova.

Deo I: Svet po basu

Ako ste basista početnik, ovo je mesto odakle počinjete. Deo I sadrži tri poglavlja o osnovama s kojima se morate upoznati pre nego što počnete da svirate. U poglavlju 1 predstavljam različite delove bas gitare (i objašnjavam zašto je sviranje basa tako sjajna ideja). U poglavlju 2 saznaćete kako se drži bas gitara, gde da stavite ruke i kako da štimujete instrument. Tema poglavlja 3 je čitanje raznih vrsta muzičkih zapisa (notacija) korišćenih u ovoj knjizi (i širom sveta).

Deo II: Osnove sviranja na basu

Deo II sadrži dva poglavlja koja su od ključnog značaja za vašu karijeru basiste. U poglavlju 4 spremio sam vežbe za jačanje i bolju koordinaciju ruku, dok vas poglavlje 5 upoznaje sa svetom akorda i modusa. U poglavlju 5 počaćete da svirate prave bas linije i otkrićete zbog čega mogu da zvuče „valjano“ ili „pogrešno“.

Deo III: Izrazi se ritamski

Deo III sadrži materijal srednjeg nivoa (pomenute su čak i neke naprednije teme, ali objašnjene jednostavno). U poglavlju 6 naučićete kako da od nižih nota basa prelazite na više. Poglavlje 7 je temelj ove knjige jer je u njemu postupno objašnjeno kako da napravite ritamski izraz. U poglavlju 8 upoznajem vas sa solo deonicama i filovima (engl. *fill*).

Deo IV: Prigodna pratnja za svaki stil

Deo IV je vodič kroz različite muzičke stilove za bas gitaru. U poglavlju 9 objašnjavam kako da svirate u rok stilu, dok je tema poglavlja 10 swing. Poglavlje 11 vam otkriva tajne fanka, dok vas poglavlje 12 vodi oko sveta na krilima nekih egzotičnih stilova koje možete da dodate svom bas repertoaru. Na kraju, u poglavlju 13 detaljno objašnjavam kako da svirate ritamske izraze u nepravim metrima (engl. *odd meters*).

Deo V: Briga o voljenoj bas gitari

U ovom delu dobićete sva potrebna uputstva za ispravno čuvanje bas gitare. Poglavlje 14 naučiće vas kako se menjaju žice, a u poglavlju 15 objasniću kako da podesite svoju gitaru i kako da je održavate.

Deo VI: Vodič kroz kupovinu: gde i kako kupiti bas

Dva poglavlja u delu VI sadrže informacije o izboru i kupovini bas gitare i prateće opreme. Poglavlje 16 otkriva kako da odaberete bas gitaru koja odgovara vašim potrebama. U poglavlju 17 saznaćete kakva prateća oprema je potrebna da bi zvuk vaše gitare bio bolji (ili da bi uopšte postojao).

Deo VII: Sve same desetke

Deo VII je zaštitni znak edicije *Za neupućene* – Sve same desetke. U poglavlju 18, predstaviću vam deset velikih bas gitarista, a u poglavlju 19 upoznaću vas sa deset izvanrednih ritam sekcija (koje možete poslušati na pratećem CD-u).

Deo VIII: Dodaci

U dodatku A predstavljam CD priložen uz knjigu i objašnjavam kako da ga koristite. U primerima na CD-u, pratnja basisti je bubnjar; tako ćete, umesto sa električnom bubanj-mašinom, svirati s pravim bubnjarem. Dodatak B sadrži strane koje će vam biti veoma korisne. Tu ćete naći prazne notne papire i šeme koje možete kopirati i koristiti za zapisivanje sopstvene muzike.

Sličice korišćene u knjizi

Na marginama knjige *Bas gitara za neupućene* (kao i u čitavoj ediciji *Za neupućene*), naći ćete sličice koje će vam pomoći da se lakše snalazite u tekstu. Evo njihovog značenja:

Ukazuje na savet stručnjaka koji će doprineti da postanete bolji basista.

Oprez! Ova sličica vas sprečava da naškodite svom instrumentu, sebi ili nečijim ušima.

Nevažne činjenice i informacije koje vam jednog dana mogu zatrebati. Slobodno preskočite ove delove teksta – vaša muzika neće trpeti zbog toga.

Pojedine tehnike vredi ponavljati. Obratite pažnju na tehnike označene ovom sličicom.

Ova sličica će vam pomoći da bolje razumete ono što čujete preslušavajući zvučne primere raznih tehnika s pratećeg kompakt diska.

Kuda dalje

U Arenu, naravno! Možda ne baš istog časa... ali ne odustajte od svojih snova. Ako još uvek nemate bas gitaru, pređite na poglavlja 16 i 17 da saznate kakva je ponuda na tržištu. Ukoliko ste početnik, imate bas gitaru i spremni ste da svirate, pređite na poglavlje 2 i počnite sa štimovanjem gitare (a odmah potom i s vežbanjem ruku). Ako već svirate bas gitaru, okrenite poglavlje 5 s gitarom u ruci i pustite da vas muzika vodi do kraja knjige.

Kakvo god da je vaše dosadašnje iskustvo kao bas gitariste, *Bas gitara za neupućene* pomoći će vam da postanete bolji u tome. Zapamtite da je početak druženja s muzikom možda prvi korak na dugom muzičkom putovanju koje će vam umnogome oplemeniti život.